

Naar de stad?

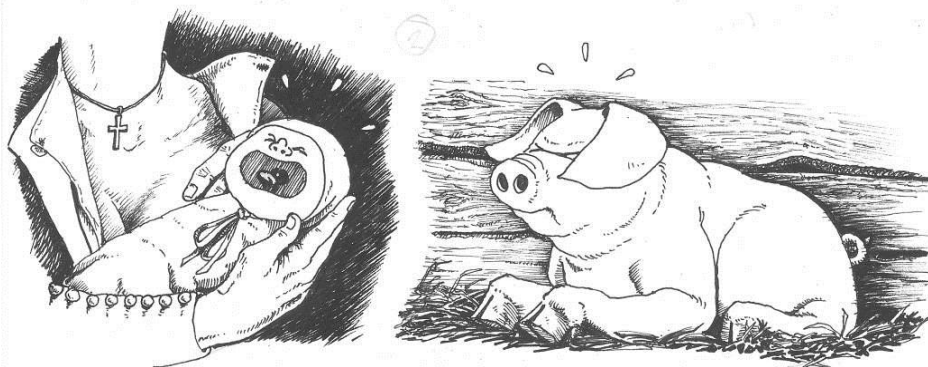
Derde zaterdag na Allerzielen, slachtaand 1395 (20 november 1395)

Het is buiten al bijna donker en in huis is het frisjes, ook al brandt het vuur. Lijsje zit te spinnen. Eigenlijk zijn haar vingers te stijf van de kou om erg goed te kunnen spinnen. Ze stopt even om ze warm te blazen.

Bij een smakkend geluidje kijkt ze op naar haar moeder die de baby voedt. Gelukkig drinkt de kleine Albert nu nog melk. Over een tijdje moeten ze hun gerstepap met hem gaan delen.

Boem! De deur knalt open.

De baby begint te huilen. Het varken achter het schot bij Lijsje knort ontevreden. Lijsje laat van schrik de spintol uit haar handen vallen. Daar stormt Didde naar binnen, Lijsjes twee jaar jongere broertje.

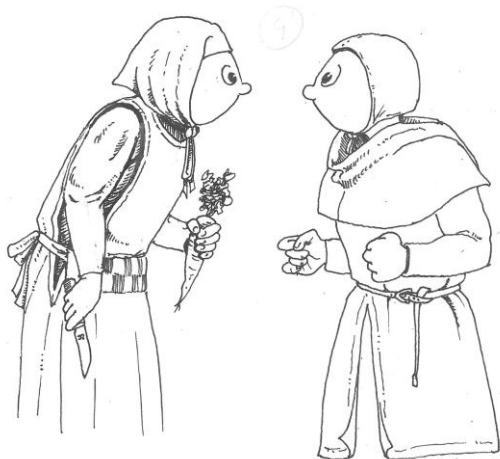

“Doe jij eens een beetje rustig!”, zegt moeder, “van die herrie schrikt de kleine! En hoe kom jij hier nu al, moet jij niet nog op het land werken?”. Didde knikt dat hij het begrepen heeft. Hij hijgt nog te hard om iets te kunnen uitbrengen. Als hij op adem is begint hij meteen te praten: “vergeef me, moeder, ik heb ook zo snel gerend. Het is een bode, een bode van de nieuwe heer! Hij kwam net aanrijden en wilde met vader spreken.”

Moeder schrikt zichtbaar. “Wat zal dat betekenen? Nu de oude heer overleden is en zijn neef onze heer is, weten we niet waar we aan toe zijn.” Lijsje begrijpt moeders onrust. De heer kan zomaar besluiten, dat hij geen werk meer voor hen heeft en wat moeten ze dan? Eerst maar even afwachten wat vader straks te vertellen heeft.

Lijsje geeft het varken een geruststellende aai. Lekker warm is zo'n beest toch. Dan pakt ze haar spintol weer van de aarden vloer en haalt wat stro uit de wol. Ze geeft de spintol weer een zetje en gaat verder.

De baby heeft inmiddels genoeg gegeten en hij begint met zijn armpjes te zwaaien. Moeder draait hem in een lap en legt hem op bed. Dan loopt ze naar de kookpot, die boven het vuur hangt. Ze neuriet zachtjes terwijl ze in de pot roert.

Didde is weer een beetje op adem gekomen en hij loopt naar Lijsje. "Wat denk jij?", fluistert hij. "Wat zal er gebeuren?" Lijsje haalt haar schouders op. "Afwachten maar, Didde, vader vertelt het ons straks vast wel". "Lijsje!," roept moeder, "snij jij nog even wat extra wortelen voor het eten?". Lijsje legt de wol en spintol in het mandje naast haar kruk. Dan pakt ze de paarszwarte wortelen, snijdt ze met haar mes in stukken en gooit ze in de kookpot. Moeder roert ze door de brij.

Omdat moeder en Lijsje met het eten bezig zijn, hoort Didde als enige de brommende stemmen van vader en Hein buiten. Ze blijven voor de deur nog even staan. Didde gaat wat dichterbij de deur, zodat hij misschien kan horen wat ze zeggen. Hij vangt nog net op dat vader zegt: "Ja Hein, jij zal later de pacht van het land wel erven, maar hoe het met de andere drie moet weet ik ook niet. Laten we het daar maar niet over hebben."

De deur gaat open. Vader komt binnen.

Didde is net op tijd naar het bed gesprongen en doet alsof hij al een tijdje met Albert zit te spelen. Zodra vader de deur heeft geopend, zijn alle blikken op hem gericht. Moeder kijkt hem afwachtend aan. In twee stappen is vader bij haar en hij neemt haar in zijn armen. "Zo, vrouw, ik heb een beslissing te nemen." Hij pakt Lijsje bij haar middel en tilt haar in de lucht, hij slaat Didde joviaal op de schouders en knuffelt de baby. Dan gaat hij aan tafel zitten, moeder vult voor ieder een kom uit de kookpot en iedereen schuift aan om te horen wat vader verder te vertellen heeft.

"Jullie weten wel al, dat de vorige heer erg tevreden was over mij, over ons eigenlijk. Mijn grootvader, mijn vader en ik hebben altijd voor hem gewerkt, maar jullie merken ook wel, dat het land niet veel opbrengt. Het is voor de heer niet de moeite waard om ons te betalen om het land te bewerken".

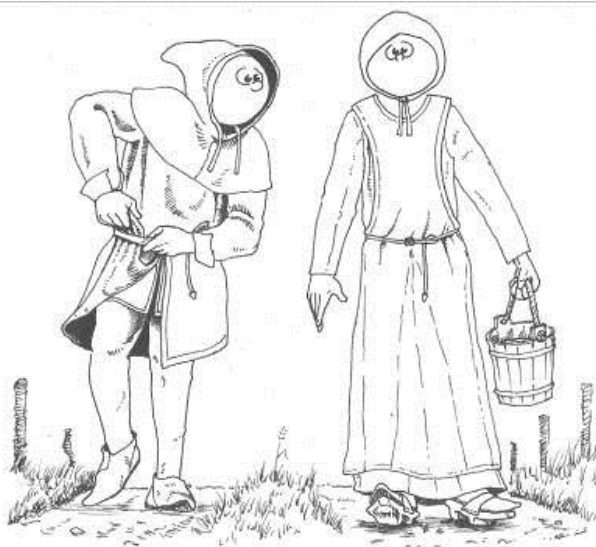
Vader houdt een perkamenten briefje met een zegel eraan omhoog. “De bode heeft me verteld wat in deze oorkonde staat. Dit is een pachtovereenkomst. De nieuwe heer geeft me de keuze: dit huis en het stukje land van hem gaan pachten of een bedrag aan guldens, zodat we in de stad kunnen gaan wonen, net als neef Gerrit.”

Moeder slaakt een kreet. “Wat een moeilijke keuze! Maar waarom heeft de heer dit gedaan?” Vader schudt nadenkend zijn hoofd. “Hij weet ook dat ons land niet genoeg opbrengt. Als we gaan pachten is het ons probleem als de oogst tegenvalt. De heer ziet ons het liefst vertrekken, daarom biedt hij ons wat geld. Maar laten we niet te lang nadenken waarom. Maandagochtend moet ik bij hem komen om te vertellen welke keuze ik heb gemaakt.” “Maandag al! Dan hebt u alleen morgen om te beslissen”, roept Lijsje uit. Vader kijkt haar streng aan. “Luisteren is prima, maar je ermee bemoeien is wat anders, meiske.” Lijsje en Didde lepelen zwijgend de rest van hun eten op.

Na het eten is het in huis al zo donker, dat ze allemaal gaan slapen. Tenminste, Hein ligt meteen te ronken, maar vader en moeder zijn nog lang aan het fluisteren. “Lijs, fluistert Didde in haar oor, “wat vind jij ervan? Zou jij naar de stad willen?” Voordat Lijsje kan antwoorden zegt vader: “Stil kinders, slapen nu. Morgenochtend wil ik vóór de mis nog wat op het land werken.”

Bij het krieken van de dag begint de kleine Albert te krijsen. Lijsje en Didde zijn meteen wakker. Ze krijgen een homp brood van moeder en stappen naar buiten.

Ze zijn nog maar net ver genoeg weg van het huis of Didde begint te ratelen: “Lijsje, Lijs, wat moeten we nu? Wat gaat er gebeuren? Weet je wel dat als we groter zijn we nooit allemaal van dit stukje land kunnen leven? Hein kan de pacht overnemen, dat zei vader zelf, en jij zult wel een man vinden, maar hoe moet het met mij en met Albert?” Lijsje kijkt hem nadenkend aan. “Je hebt gelijk, maar moeten we dan naar de stad? Weet jij hoe het leven in de stad is? Ik niet. Wat is er eigenlijk beter?”

Samen besluiten ze snel hun werk af te maken en na de mis de middag te gebruiken om eens in de stad op onderzoek uit te gaan.